

Berit Maansson lykønsker en tidligere soldat med hans eksamensbevis, efter han har gennemgået tre måneders efteruddannelse betalt af de nordiske lande.

Dansk hjælp til afskedigede serbiske soldater

To rådgivere fra Forsvarets Personeltjeneste har sat skub i voksenuddannelsesprojektet PRISMA i Serbien. Her får hundredevis af afskedigede mænd og kvinder fra det serbiske militær en tre-måneders uddannelse. Over 70 procent kommer i arbejde bagefter.

Tekst og foto: **Sune Wadskjær Nielsen**

– Det gør indtryk på mig, hver gang vi overværer, at et uddannelseshold slutter. Vi kan se, hvor stolte de er, hvor glade de er, siger Berit Maansson fra Forsvarets Personeltjeneste. Hun er sammen med Kirsten Laage Høpfner-Dahl projektleder for det succesrige beskæftigelsesinitiativ PRISMA i Serbien.

Alternativerne til voksenuddannelsen for de fyrede serbere fra militæret er ikke muntre. Med arbejdsledighedsunderstøttelse og pension kan de ikke forsørge en familie, og i værste fald kan de ende som kriminelle eller lejesoldater. Til gengæld er nedskæringer i det serbiske militær med til at skabe mere tryghed i hele regionen og vil gøre det lettere for Serbien at komme ind i EU.

Næsten 80 procent af de fyrede militærfolk er i arbejde, efter at de har gennemgået tre måneders efteruddannelse i en af de fire byer, hvor PRISMA kører. De tidligere underofficerer og konstabler er blevet uddannet som buschauffører, i reparation og installation af aircondition, køleanlæg og andre håndværk eller inden for landbrug. Kvindelige kontoransatte har fået kurser i regnskab, manicure og kageproduktion.

– De er meget gode til at få øje på de ting, hvor man faktisk kan have en levevej af det, siger Kirsten Laage Høpfner-Dahl.

Kurserne er tilrettelagt, så de sigter på erhverv, hvor der er behov for arbejdskraft. De to danske rådgivere har fået et dansk firma til at lave en analyse af det serbiske arbejdsmarked, inden de gik i gang med at planlægge kursusforløbet. Ud over de tre måneders forløb har kursisterne mulighed for at få 1.500 euro i iværksætterydelse og låne yderligere penge til at begynde deres egen forretning. Pengene kommer fra søsterprojektet IOM (International Organization For

Migration). Både IOM og PRISMA er finansieret af Danmark, Sverige og Norge. 5.500 mennesker har fået rådgivning gennem PRISMA, 3.800 har fået økonomisk støtte, og omkring 500 har gennemgået de tre måneders kursusforløb.

Et projekt i krise

Da Berit og Kirsten i 2008 overtog ledelsen af projektet, havde det været præget af skiftende projektledere og var næsten gået i stå. Derfor var serberne lidt forbeholdne på det første styregruppemøde, men det lykkedes de to danske rådgivere at bryde isen.

– Det, som serberne har lært, er den model, vi bruger i de nordiske lande. Der bliver lavet udbud, og så aftaler man med de skoler, der har budt ind, hvem man vil handle med. De serbiske soldater bor i hele landet, så de kan ikke alle sammen følge kurser i Beograd, så derfor har vi kurser i fire forskellige byer. De kursister, der bor længst væk, kan overnatte, siger Kirsten Laage Høpfner-Dahl.

Siden serberne accepterede, at projektet skulle breddes ud til flere byer, har PRISMA haft vind i sejlene. I Serbien er der ingen tradition for voksenuddannelse, så måske kommer PRISMA til også at tage sig af fyrede ansatte fra andre sektorer i landet. De to danske rådgivere tror, at det er kursisternes militære baggrund, der har vænnet dem til at arbejde disciplineret, som gør, at så mange kommer i arbejde bagefter. Desuden peger de på deres serbiske samarbejdspartneres store engagement som forklaring på succesen:

– Det har været dejligt at se den ildhu, de serbiske rådgivere lægger for dagen, og den glæde de har ved at hjælpe deres kolleger, siger Kirsten Laage Høpfner-Dahl
– Lige pludselig findes det her projekt ikke mere. Vi trækker os ud på et tidspunkt, og så skal serberne køre videre med det selv. Det er jeg ret overbevist om, de godt kan, tilføjer Berit Maansson.

Chefen for Serbiens pendant til Forsvarets Personeltjeneste, der er en af de danske rådgiveres vigtigste samarbejdspartnere.